

بنام خدا

دانشگاه علوم پزشکی تبریز

دانشکده پزشکی

گروه پزشکی اجتماعی

طرح درس اپیدمیولوژی بالینی مقطع کارآموزی

پزشکی اجتماعی ۵) اپیدمیولوژی بیماریهای شایع در ایران

اطلاعات مدرس و فراگیران:

نام و نام خانوادگی مسؤل / مدرس :	دکتر علی حسین زینال زاده	مدرک تحصیلی :	دکتری تخصصی بالینی
رشته تخصصی:	متخصص پزشکی اجتماعی از دانشگاه علوم پزشکی شیراز / فلوشیپ طب سالمندان از دانشگاه ادینبروگ انگلستان	رشته تحصیلی فراگیران:	پزشکی
دانشکده :	پزشکی	گروه آموزشی :	پزشکی اجتماعی و خانواده
عنوان واحد درسی:	اپیدمیولوژی بیماریهای شایع در ایران (غیر واگیر و واگیر)	مقطع:	کارآموزی (اکسترنی)
تعداد جلسات:	۱۷	تعداد / نوع واحد:	نظری
محل تشکیل کلاس:	دانشکده پزشکی / طبق برنامه گروه بندی آموزش دانشکده	دروس پیش نیاز:	پزشکی اجتماعی ۲ / اپیدمیولوژی / آمار
سال تحصیلی:	نیمسال اول ۱۴۰۱-۱۴۰۲	زمان تشکیل کلاس:	شنبه ها: ۴-۲

مقدمه:

هدف از ارائه درس پزشکی اجتماعی ۵ (اپیدمیولوژی بیماریهای شایع غیر واگیر و واگیر در ایران)، آشنایی دانشجویان با توزیع سنی، جنسی و جغرافیایی بیماریهای شایع در ایران، عوامل خطر این بیماریها و همچنین مداخلاتی که در سطح جامعه برای پیشگیری و کنترل این بیماریها انجام می شود، می باشد. آشناسازی دانشجویان رشته های پزشکی با نظام ارائه خدمات بهداشتی در کشور، مراقبتهای بهداشتی اولیه و سازمان های بین المللی که در زمینه بهداشت فعالیت جهانی دارند.

هدف کلی، اهداف اختصاصی، اهداف ویژه رفتاری و حیطة ها به تفکیک جلسات شامل موارد زیر هست.

طرح درس اپیدمیولوژی بالینی مقطع اکسترنی

شماره جلسه	هدف کلی جلسه	اهداف اختصاصی و اهداف ویژه رفتاری (دانشجو در پایان دوره قادر باشد که)	نوع حیطه ها
۱	کلیات / مقدمه ای بر اپیدمیولوژی بیماری ها	<ul style="list-style-type: none"> تعاریف مختلف در ارتباط با اپیدمیولوژی بیماری ها تعریف نماید عوامل خطر بیماری ها را توضیح دهد پیشگیری و کنترل بیماری های غیر واگیر را توضیح دهد راهبرد های برنامه ریزی برای پیشگیری و کنترل بیماری های غیر واگیر را شرح دهد سطوح پیشگیری را توضیح دهد 	دانش
۲	اپیدمیولوژی بیماری های قلبی عروقی (۱) - پرفشاری خون	<ul style="list-style-type: none"> فشار خون بالا را تعریف نماید عوامل موثر بر پرفشاری خون و نقش هر کدام در ایجاد و پیش بینی عوارض ناشی از پرفشاری خون را توضیح دهد اپیدمیولوژی بیماری در ایران را توضیح دهد اپیدمیولوژی بیماری در جهان را توضیح دهد اقدامات کنترل و پیشگیری در وضعیت کنونی ایران را نام ببرد 	دانش
۳	اپیدمیولوژی بیماری های قلبی عروقی (۲) - تب روماتیسمی / بیماری ایسکمیک قلب / بیماری های دریچه ای قلب	<ul style="list-style-type: none"> معیارهای جونز در روماتیسم قلبی را نام ببرد اپیدمیولوژی تب روماتیسمی را شرح دهد روش های پیشگیری از تب روماتیسمی را در سه سطح توضیح دهد بیماری ایسکمیک قلب را تعریف نماید طبقه بندی عوامل خطر بیماری های قلبی عروقی را نام برده و مثال بزند اقدامات کنترل و پیشگیری در ایران را نام ببرد علل و علایم بیماری های دریچه ای قلب را توضیح دهد ریسک فاکتورهای آنها را در ایران و جهان مقایسه نماید اقدامات کنترل و پیشگیری بیماری های دریچه ای را توضیح دهد 	دانش
۴	چاقی	<ul style="list-style-type: none"> اپیدمیولوژی چاقی در جهان را توضیح دهد عوارض چاقی را نام ببرد اپیدمیولوژی چاقی در ایران را شرح دهد اقدامات کنترل و پیشگیری چاقی را توضیح دهد درمان چاقی را توضیح دهد 	دانش
	دیابت	<ul style="list-style-type: none"> بیماری دیابت (انواع، عوامل خطر) را تعریف نماید روش های غربالگری و تشخیص دیابت را توضیح دهد اپیدمیولوژی بیماری در ایران را توضیح دهد اپیدمیولوژی بیماری در جهان را توضیح دهد اقدامات کنترل و پیشگیری دیابت نوع 2 در ایران را نام ببرد 	دانش
۵	سقوط / حوادث جاده ای و بلایای طبیعی	<ul style="list-style-type: none"> سقوط و حوادث جاده ای و بلایای طبیعی را تعریف نماید عوامل خطر مرتبط را نام ببرد 	دانش

طرح درس اپیدمیولوژی بالینی مقطع اکسترنی

	<ul style="list-style-type: none"> • اپیدمیولوژی مشکل در ایران را توضیح دهد • اپیدمیولوژی مشکل در جهان را توضیح دهد • اقدامات کنترلی و پیشگیری در سه سطح را شرح دهد 		
دانش	<ul style="list-style-type: none"> • انواع اختلالات افسردگی را نام ببرد • انواع اختلالات اضطرابی را نام ببرد • انتشار جغرافیایی افسردگی در جهان را توضیح دهد • عوامل خطر افسردگی را نام ببرد • اپیدمیولوژی بیماری اضطرابی در ایران را توضیح دهد • عوامل خطر بیماری های اضطرابی را نام ببرد • اقدامات کنترلی و پیشگیری در سه سطح را در ایران شرح دهد 	اپیدمیولوژی افسردگی و اضطراب	۶
دانش	<ul style="list-style-type: none"> • پوکی استخوان را تعریف نماید • سه مکانیسم مهم در بیماری زایی آن را نام ببرد • از بین عوامل خطر، 4 عامل خطر که همراهی مستقل با شکستگی های استئوپروتیک داشته اند را نام ببرد • اپیدمیولوژی بیماری در ایران را توضیح دهد 	اپیدمیولوژی استئوپروز	۷
دانش	<ul style="list-style-type: none"> • علایم بالینی سرطان ها را توضیح دهد • مرحله بندی سرطان ها را شرح دهد • روش های غربالگری سرطان ها را مقایسه نماید • اپیدمیولوژی بیماری را در ایران توضیح دهد • اپیدمیولوژی بیماری را در جهان توضیح دهد • اقدامات کنترل و پیشگیری در وضعیت کنونی ایران را توضیح دهد • عوامل خطر سرطان سرطان ها را طبقه بندی نماید • عوامل خطر غیر قابل تغییر سرطان ها را نام ببرد • عوامل خطر قابل تغییر سرطان ها را نام ببرد • اقدامات کنترل و پیشگیری در وضعیت کنونی ایران را نام ببرد • انواع روشهای غربالگری سرطان ها را توضیح دهد 	اپیدمیولوژی سرطان ها : دهانه رحم / مری . معده / کولورکتال پروستات / ریه /	۸
دانش	<ul style="list-style-type: none"> • علایم و روشهای تشخیصی عفونت های منتقله از راه جنسی شایع (گنوکوک، کلامیدیا، سیفلیس، مایکوپلاسما، هرپس، هموفیلوس دوکری، تریکوموناس، پاپیلوما) را شرح دهد • گسترش عفونت های منتقله از راه جنسی را در ایران و جهان توضیح دهد • اهداف و اجزای اصلی نظام مراقبت عفونت های آمیزشی را نام ببرد • اهداف بررسی های اپیدمیولوژیک خاص را نام ببرد • پیشگیری و کنترل بیماری های منتقله از راه جنسی را توضیح دهد • سندروم های قابل گزارش در نظام ثبت و گزارش دهی سندرومی بیماری های آمیزشی را توضیح دهد 	اپیدمیولوژی عفونت های منتقله از راه جنسی /	۹
دانش			

طرح درس اپیدمیولوژی بالینی مقطع اکسترنی

دانش	<ul style="list-style-type: none"> بیماری مالاریا/لیشمانیا (علایم مهم و روشهای تشخیص آن) را توضیح دهد اپیدمیولوژی بیماری در ایران را توضیح دهد گروه های اصلی در معرض خطر مالاریا را نام ببرد اقدامات اجرایی برای کنترل مالاریا در ایران را توضیح دهد نکات مهم در در مورد سیر زندگی انگل در انسان را توضیح دهد 	اپیدمیولوژی مالاریا/لیشمانیا	۱۰
دانش	<ul style="list-style-type: none"> نوع هیپاتیت های ویروسی (A,B,C,D,E) را تعریف نماید گسترش انواع هیپاتیت های ویروسی را در ایران توضیح دهد گسترش انواع هیپاتیت های ویروسی را در جهان توضیح دهد روشهای پیشگیری انواع هیپاتیت های ویروسی را در سه سطح توضیح دهد 	اپیدمیولوژی هیپاتیت های ویروسی	۱۱
دانش	<ul style="list-style-type: none"> تعاریف و معیارهای تشخیصی بروسلوز/ جذام براساس دستورالعمل کشوری را توضیح دهد راه های انتقال بیماری به انسان را شرح دهد پیشگیری و کنترل بیماری در ایران را توضیح دهد علل اینکه بروسلوز بعنوان یک بیماری شایع در ایران است را نام ببرد 	اپیدمیولوژی بروسلا/ جذام	۱۲
دانش	<ul style="list-style-type: none"> بیماری آنفولانزا(شکل بالینی، روش های تشخیص ، گروه های پرخطر) را توضیح دهد پاندمی های مهم آنفولانزا را نام ببرد تفاوت شیفت و دریفت در ویروس آنفولانزا را شرح دهد نحوه مراقبت در مقابل آنفولانزا را توضیح دهد انواع داروهای ضد ویروس آنفولانزا را مقایسه نماید بیماری های نوپدید و بازپدید را توضیح دهد 	اپیدمیولوژی آنفولانزا/ بیماری های نوپدید و بازپدید	۱۳
دانش	<ul style="list-style-type: none"> عفونت های بیمارستانی و مقاومت میکروبی را عفونت های گوارشی راه های کنترل آن را بیان کند 	عفونت های بیمارستانی و مقاومت میکروبی	۱۴
	<ul style="list-style-type: none"> علایم و روشهای تشخیص را شرح دهد گسترش عفونت را در ایران و جهان توضیح دهد اقدامات کنترل و پیشگیری در وضعیت کنونی ایران را توضیح دهد 	اپیدمیولوژی سندرم نقص ایمنی AIDS	۱۵
	<ul style="list-style-type: none"> گسترش عفونت را در ایران و جهان توضیح دهد اقدامات کنترل و پیشگیری در وضعیت کنونی ایران را توضیح دهد 	بیماری های قابل پیشگیری با واکسن	۱۶
	طبق برنامه دانشکده	آزمون نهایی	۱۷

استراتژی آموزشی: student-based

روش های آموزشی: سخنرانی و بحث در گروه بزرگ

وظایف و تکالیف دانشجوی: Student assignment

۱- حضور مرتب و منظم در کلاسها

۲- انجام تکالیف تعیین شده

۳- ارائه گزارش تکالیف به صورت کتبی و یا کنفرانس

ارزیابی دانشجو

تکالیف + حضور منظم در کلاس + امتحان نهایی آخر ترم

منابع:

منبع امتحان جامع و دستیاری

دیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی

**منابع آزمون های پیش کارورزی اسفندماه ۱۴۰۱ و شهریور ۱۴۰۲
و پنجاهمین دوره آزمون پذیرش دستیار تخصصی**

آمار و اپیدمیولوژی بیماریهای شایع در ایران

- Introduction to Biostatistics and Research Methods /fifth Edition/ P.S.S. Sundar Rao, DR.
PH/2012 by PHI Learning Private Limited, New Delhi (فصول: ۹ تا ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۲۱ تا ۲۴ و ۲۶)

• فصول منتخب از کتاب " اپیدمیولوژی بیماری های شایع ایران " - شورای نویسندگان با سرپرستی دکتر پروین یاوری شامل:

جلد نخست بیماری های واگیر (چاپ اول از ویراست دوم - سال ۱۳۹۹) - فصول: ۱ تا ۲۰، ۳۱ تا ۳۳، ۳۷، ۴۳ تا ۴۵
جلد دوم بیماری های غیرواگیر (چاپ نوبت دوم - سال ۱۳۹۴) - فصول ۱ تا ۱۶، فصل ۲۶ و فصول ۴۲ تا ۴۵
جلد سوم سرطان ها. ویراست دوم. (سال ۱۴۰۰) - فصول ۳، ۴، ۶، ۷، ۹، ۱۲

صفحه: ۱۷ از ۹

منابع آزمون های پیش کارورزی اسفندماه ۱۴۰۱ و شهریور ۱۴۰۲ و پنجاهمین دوره آزمون پذیرش دستیار تخصصی

منابع جهت مطالعه

- دستورات عمل های مرکز مدیریت بیماریهای وزارت بهداشت مرتبط با عناوین ذکر شده
- مقالات چاپ شده در مورد اپیدمیولوژی بیماریهای شایع در ایران در سالهای اخیر

تهیه و تنظیم: دکتر زینال زاده